

Kontaktpersoner
Exploateringskontoret
Nina Morling
Projektutveckling
Telefon: 08-508 265 20
nina.morling@stockholm.se

Stadsbyggnadskontoret
Lisa Klingwall
Strategi- och utvecklingsenheten
Telefon: 08-508 271 14
Lisa.klingwall@stockholm.se

Miljöförvaltningen
Anna Edström
Plan och miljö
Telefon: 08-508 287 60
anna.edstrom@stockholm.se

Till
Exploateringsnämnden
2015-08-20
Stadsbyggnadsnämnden
2015-08-20
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2015-08-25

Inrättande av Älvsjöskogens natur- reservat i Stockholms stad

Förslag till beslut

Exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden föreslår var och en för egen del att kommunfullmäktige inrättar Älvsjöskogens naturreservat med det syfte, de föreskrifter och den avgränsning som framgår av bilaga 1 och 2 till detta tjänsteutlåtande, samt att kommunfullmäktige fastställer skötselplanen i bilaga 3 som skötselplan för naturreservatet. Beslutet justeras omedelbart.

Håkan Falk
Exploateringskontoret

Anette Scheibe Lorentzi
Stadsbyggnadskontoret

Exploateringskontoret
Avdelningen för Projektutveckling

Fleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 265 03
Växel 08-508 276 00
Karl.Gylje@stockholm.se
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se/exploateringskontoret

Gunnar Söderholm
Miljöförvaltningen

Sammanfattning

Stockholms befolkning växer snabbt och behovet av tätortsnära natur för rekreation och bevarad biologisk mångfald blir större. Älvsjöskogen utgör en viktig del i Stockholms grönstruktur. Avgrensningen av naturreservatet har gjorts med avvägning mellan natur-, kultur- och rekreationsvärden och det långsiktiga behovet av bostadsbyggande.

Förslaget till naturreservat är i enlighet med ”Promenadstaden – Översiktsplan för Stockholm” samt Stockholms miljöprogram 2012-2015.

Exploateringskontoret förvärvar en fastighet om ca 25 hektar av Svenska kyrkan för ca 8,25 Mkr samt eventuellt en privatägd fastighet om ca 900 kvm som ska ingå i reservatet. Den mindre fastigheten innefattar Vårgårdadammen som bedöms som mycket värdefull för groddjur.

Nämnderna föreslås godkänna förslaget och föreslå kommunfullmäktige att inrätta Älvsjöskogens naturreservat.

Utlåtande

Bakgrund

Stockholms befolkning beräknas öka kraftigt till år 2030. Då stadens befolkningsantal blir större ökar behovet av tätortsnära natur för bevarad biologisk mångfald och för rekreation. Älvsjöskogen utgör en del i Stockholms grönstruktur som ett ekologiskt kärnområde för biologisk mångfald mellan Bornsjökilan och Hanvedenkilen, två av Stockholms gröna kilar. Älvsjöskogen utgör ett ekologiskt kärnområde, med särskilt betydelsefulla äldre barrskogs- och våtmarksmiljöer, samt inslag av särskilt skyddsvärda arter. Skogsområdet är också av stor betydelse för närboendes rekreation.

Enligt stadens reglemente har stadsbyggnadsnämnden till uppgift att fatta beslut om att bilda naturreservat och miljö- och hälso- skyddsnämnden är tillsynsmyndighet. Respektive stadsdels- nämnd ansvarar för att skötseln sker enligt reservatsföreskrifter

och skötselplan. Exploateringsnämnden är i egenskap av markägare initiativtagare och står för investeringskostnaderna.

Tidigare beslut

”Promenadstaden – Översiktsplan för Stockholm”, antagen av kommunfullmäktige 2010, pekar ut Älvsjöskogen som ett naturområde. Västra stambanan, som är ett riksintresse, ligger direkt öster om skogen. Översiktsplanen föreslår att Älvsjö centrum blir en så kallad tyngdpunkt där en förtätning bör sker genom att vidareutveckla en mångsidig stadsmiljö med utgångspunkt från områdets kvaliteter.

”Stockholms miljöprogram 2011-2015”, antagen av kommunfullmäktige 2012, innehåller sex mål samt 29 delmål. Målet om ”Hållbar användning av mark och vattenområden” beskriver hur grön- och vattenområden innehåller många viktiga ekologiska funktioner och stora kvaliteter för rekreation samt att de större naturområdena är viktiga för stockholmarnas friluftsliv. Ett av delmålen anger att områden som har särskild betydelse för den biologiska mångfalden och är attraktiva för rekreation ska stärkas och utvecklas.

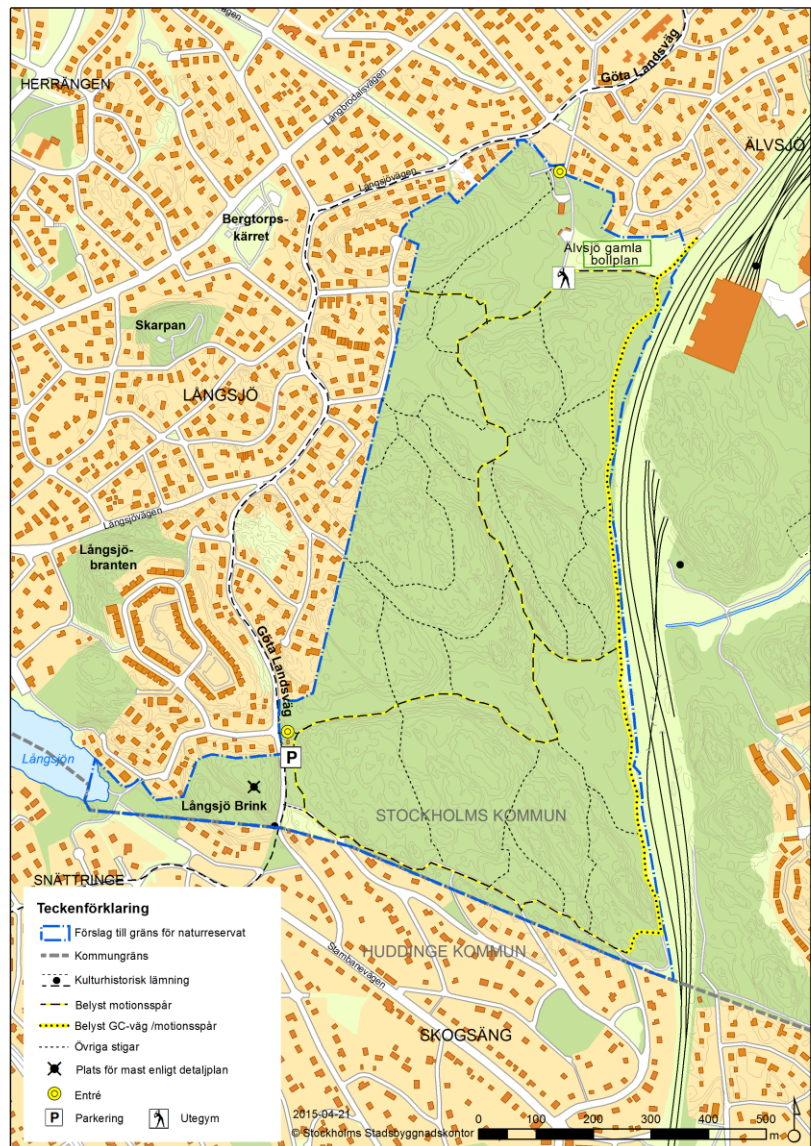
Inom området för naturreservatet finns två stadsplaner och en detaljplan med markanvändning som inte överensstämmer med naturreservatet. Stadsbyggnadskontoret har inlett arbete med att upphäva delar av de planerna. Därtill finns en detaljplan för mobilmast som även i fortsättningen kommer att gälla.

Kommunfullmäktige beslutade i 2012 års budget att ge exploateringsnämnden uppdrag att samarbeta med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden för att inrätta naturreservat i Älvsjöskogen. Stadsledningskontoret gav i 2014 års budget exploateringsnämnden uppdrag att leda arbetet och samarbeta med miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt berörde stadsdelsnämnder.

Förslag

Kontoren har gemensamt tagit fram ett förslag till naturreservat för Älvsjöskogen, se figur nedan samt bilaga 1. Handlingen utgörs av beslutskarta med gränser (bilaga 1) och beslutshandling med beskrivning av reservatet, syfte och föreskrifter (bilaga 2). Till samrådet hör även skötselplan (bilaga 3), ekonomisk kalkyl

(bilaga 4) och samrådsredogörelse (bilaga 5). Reservatet föreslås få namnet "Älvsjöskogens naturreservat". Beslutskartan visar principen för avgränsning mot omkringliggande fastigheter vilkas gränser i vissa fall behöver fastställas.

Översikt Älvsjöskogens naturreservat

Förslaget har remitterats till markägare, innehavare av särskild rätt, berörda statliga, regionala och kommunala instanser samt föreningar. Ett allmänt samrådsmöte har hållits och förslaget har

ställt ut i Tekniska nämndhuset, hos stadsdelsförvaltningen och på stadens webbplats.

De delar av ett naturreservatsbeslut som får rättsverkan är syfte, avgränsning och föreskrifter. Dessutom ska en skötselplan fastställas av kommunfullmäktige vid inrättandet av reservatet.

Möjlighet och form av förbindelse för människor och djur över stambanan mellan den västra och östra sidan av Älvsjöskogen för att förstärka de ekologiska- och sociala sambanden kommer att utredas gemensamt av exploateringskontoret och trafikverket.

Syfte

Förslaget till Älvsjöskogens naturreservat tillgodoser en god rekreationsmiljö för invånarna i närområdet och ger skydd och möjlighet att utveckla upplevelsevärden såsom skogskänsla, naturpedagogik, motion och lek samt skydda och framhäva kulturhistoriska spår. Reservatsbildningen bekräftar Älvsjöskogen som del av ett ekologiskt särskilt betydelsefullt område i Stockholms grönstruktur, med särskilt betydelsefulla äldre barrskogs- och våtmarksmiljöer samt särskilt skyddsvärda arter. Reservatet bevarar och stärker också Älvsjöskogens funktion som del av spridningsvägen mellan de gröna kilarna Hanveden och Bornsjön.

Avgränsning

Förslaget till Älvsjöskogens naturreservat avgränsas geografiskt i söder av gränsen mot Huddinge kommun, västra stambanan i öster och Långsjön samt befintlig bostadsbebyggelse i väster och norr.

Svenska kyrkan är markägare till Älvsjö 1:2 om ca 25 ha som staden kommer att förvärva för ca 8,25 Mnr i samband med upprättandet av naturreservatet. Privatpersoner är markägare till den mindre fastigheten Långsjö 1:23 som också den ingår i reservatet och eventuellt kommer att förvärfvas. Stockholms stad är markägare till övriga ca 40 ha. Olovlig annektering av mark inom reservatet kommer att åtgärdas.

Avgränsningen av naturreservatet har utgått från områdets befintliga värden, befintliga administrativa gränser och

bebyggelse samt stambanan. Det innebär att naturmarken på den östra sidan av stambanan inte ingår i den nu aktuella reservatsbildningen.

Föreskrifter

Utifrån syftet med reservatet har ett förslag till föreskrifter för området tagits fram, dels föreskrifter för markägare och sakägare med särskild rätt och dels för allmänheten. Föreskrifterna är dels åtgärder som är förbjudna men där dispens kan ges vid särskilda skäl, dels åtgärder som är tillåtna efter tillstånd från kommunen. Föreskrifterna utgör ej hinder för en framtida spårutbyggnad längs med stambanan förbi naturreservatet och inte heller för att anlägga en förbindelse över eller under järnvägen.

Föreskrifterna hindrar inte heller den normala skötseln av områdets befintliga byggnader och anläggningar eller skötsel såsom underhåll av besöksparkering, vägar, motionsspår stigar, skyltar, diken och naturvårdsåtgärder.

Föreskrifterna är utformade för att så långt möjligt inte inskränka på allemansrätten eftersom syftet är att främja friluftsliv och rekreation. En inskränkning i allemansrätten föreslås - förbud att göra upp eld annat än på iordningsställda grillplatser eller i medhavd grill.

Det är stadsbyggnadsnämnden som behandlar ansökningar om tillstånd eller dispens från föreskrifterna. Miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsynsmyndighet för naturreservatet.

Skötselplan

I ett naturreservatsbeslut ingår en skötselplan, bilaga 3. Den ger en beskrivning av områdets bevarandevärden och anger mål med åtgärdsförslag i linje med reservatets syfte. Syftet ska bibehållas och stärkas genom rätt skötsel. Skötselplanen har därför som ambition att utveckla områdets rekreativvärden, natur- och kulturvärden.

För Älvsjöskogen anges generella skötselanvisningar för barr- och blandskogen och för lövskogen, samt mer detaljerade anvisningar för olika delområden, samt för groddjurslokaler och anordningar för friluftslivet. Till skötselplanen hör en skötselkarta där de olika delområdena framgår.

Under 2015 kommer en inventering av området med avseende på kulturhistoriska lämningar att genomföras, vilket kan komma att innebära att särskilda skötselanvisningar för eventuella fornlämningar tillkommer.

Det är respektive stadsdelsnämnd som ansvarar för skötseln av reservatet i enlighet med föreskrifter och skötselplan.

Ekonomi

Inom området för förslag till naturreservatet äger Svenska kyrkan en fastighet på ca 25 hektar (hela förslag till naturvårdsreservatet är på ca 65 hektar). Exploateringskontoret har överenskommit med Svenska kyrkan om att förvärva fastigheten för 8,25 Mnkr. Priset är baserat på en bedömning av skogsvärde och förväntansvärde om ca 7 Mnkr. Därutöver tillkommer ett schablontillägg om 25 procent av marknadsvärdet för ekonomiska skador som uppkommer genom tvångsförvärvet. Köpet är villkorat av naturvårdsreservatets instiftande.

Inom området äger privatpersoner en ca 900 kvm stor fastighet som även den införlivas i reservatet och eventuellt kommer att förvärfvas av staden. Förhandlingar för förvärv pågår mellan staden och markägaren.

Med inrättandet av naturreservatet följer även kostnader för inmätning, utmärkning, information och liknande. En mindre parkering behöver anläggas vid entrén till reservatet. Dessa poster åligger Exploateringskontoret och beräknas uppgå till ca 800 tkr.

Kostnadsuppskattning för driften enligt skötselplanen uppgår till ca 150 000 kr per år för Älvsjöskogen. Driftkostnaden belastar Älvsjö stadsdelsförvaltning. Utöver detta tillkommer miljöförvaltningens tillsyn om ca 70 000 kr vilket belastar exploateringsnämnden.

En kostnadsuppskattning redovisas i bilaga 4 – Ekonomisk kalkyl.

Samrådsredogörelse

Samråd genomfördes under sommaren 2014. Inkomna synpunkter och kontorens svar redovisas i en samrådsredogörelse, bilaga 5. Förslaget har bearbetats utifrån inkomna synpunkter. I det nya förslaget har t.ex. reservatet utökats till att inkludera fastigheten Långsjö 1:23 på vilken det finns en värdefull groddamm. Det har även gjorts ett förbehåll i förslaget till beslut, så att inte en framtida utbyggnad av stambanan hindras av naturreservatsbeslutet.

Måluppfyllelse

Enligt ”Promenadstaden - Översiktsplan för Stockholm” ska hållbar stadsutveckling eftersträvas genom att stadens grönområden och dess samband utvecklas. Förslaget att inrätta naturreservat uppfyller målen om god tillgång till attraktiva parker och grönområden samt att värna och utveckla stadens ekologiska infrastruktur.

Förslaget till naturreservat är i enlighet med Stockholm stads miljömål 2012-2015. Förslaget uppfyller tre av delmålen under huvudmålet ”Hållbar användning av mark och vatten”; att mark- och vattenområden som har särskild betydelse för den biologiska mångfalden ska stärkas och utvecklas, att grön- och vattenområden som är särskilt attraktiva för rekreation ska stärkas och utvecklas samt att skötseln av grön- och vattenområden ska stärka biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreativa kvaliteter.

Förvaltningarnas förslag

Kontoren föreslår att exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden föreslår till kommunfullmäktige att inrätta naturreservat med tillhörande skötselplan.

Slut

Bilagor

1. Beslutscharta – Älvsjöskogens naturreservat
2. Beslutshandling – Älvsjöskogens naturreservat

3. Skötselplan – Älvsjöskogens naturreservat
4. Ekonomisk kalkyl – Älvsjöskogens naturreservat
5. Samrådsredogörelse